

Descoperirile arheologice de la Freidorf IV

Situl arheologic de la Timișoara-Freidorf, descoperit în anul 1982, ocupă o suprafață de 150*100m și prezintă urme de locuire aparținând eneoliticului, perioadei daco-romane și epocii prefeudale, până în secolele VIII-IX.

Cu ocazia unor săpăturilor din anul 1984 au fost identificate două bordeie de formă triunghiulară având colțurile rotunjite. Intrarea se afla pe parte estică.

În bordeiul nr.1 au fost găsite unelte confecționate în întregime prin tehnica cioplirii, din: obsidiană, opal gălbui, jaspuri, silex, hialofane, carneol, diabar.

De asemenea s-a mai găsit:

a) ceramică fină, bine arsă, de culoare brună, neagră sau cenușie, reprezentată prin castroane bitronconice, străchini bitronconice, străchini semisferice, castroane semisferice, vase globulare, oale bitronconice și cupe cu ornamente compuse din pliseuri în mai multe registre, incizii oblice sau ondulate dispuse sub buză sau pe corpul vaselor.

b) ceramică semifină, bine arsă, cu nisip fin în compoziție și cu exteriorul lustruit sau netezit. E reprezentată prin străchini semisferice, vase bitronconice, castroane tronconice și oale. Ornamentele sunt sub forma liniilor incizate paralele aflate sub buza vasului, benzi incizat-punctate dispuse orizontal sau oblic.

c) ceramică uzuală, de culoare brună, brun-roșcată, uneori cu miez negru reprezentată prin vase globulare, oale și castroane. Ornamentația vaselor e compusă din alveole din pseudobarbotină aflate pe buză sau sub buză, respectiv din alveole din barbotină dispuse în șiruri paralele.

În ceea ce privește plastica, trebuie menționate un fragment de vas cu față umană, un capac de vas și o aplicație antropomorfă.

În bordeiul nr.2 au fost găsite unelte confecționate din silex și obsidian precum și o greutate din lut ars și o mărgea din același material.

Pe lângă unelte s-au găsit și fragmente ceramice foarte variate:

a) Ceramica fină, îngrijit lucrată, cu nisip fin în compoziție având o culoare neagră, neagră-cenușie sau brună. Din această categorie s-au descoperit castroane bitronconice și semisferice, străchini tronconice, oale și cupe, ornamentația fiind reprezentată prin pliseuri realizate în tehnica lustruirii.

b) Ceramică semifină, având în compoziție pe lângă nisip și mâl, este bine arsă, uneori chiar lustruită și are o culoare neagră, neagră-cenușie sau brună. S-au găsit castroane, străchini și oale ce prezintă pe corpul lor benzi incizat-punctate care formează meandre sau sunt dispuse oblic pe vas.

c) Ceramică uzuală ce are în compoziția pastei materie organică, cioburi pisate și mâl. De obicei sunt arse incomplet iar unele prezintă pe interior urme de netezire. Formele reprezentative sunt vasele globulare, oalele, castroanele, străchinile tronconice, amforele și tăvile. Ornamentația e reprezentată de alveole dispuse pe buză sau sub aceasta și de creștături.

Plastica e reprezentată printr-un fragment dintr-un idol de lut ars de culoare brună, perforat longitudinal și cu două incizii pe partea inferioară.

În urma cercetărilor efectuate între anii 1986-1998 s-au descoperit opt locuințe, 21 de gropi de provizii, opt gropi menajere, două cuptoare de olar și două cuptoare menajer.

Locuirea eneolitică e reprezentată de complexe (bordeie și gropi de provizii) și material arheologic caracteristic epocii: ceramică, fusaiole, nuclee și lame de silex, material ce a fost integrat culturilor Tiszapolgar și Baden.

Pentru locuirea daco-romană, databilă în secolele III-IV, fragmentele de râșniță descoperite, semințele carbonizate, gropile de provizii precum și materialul osteologic atestă practicarea agriculturii și creșterea animalelor de către locuitorii așezării. Resturile de vânat indică practicarea vânătorii.

Fragmentele de castroane, oale, câni etc. de tradiție atât romană cât și autohtonă, împreună cu cele două cuptoare de olar și cu fusaiolele dovedesc practicarea unor meșteșuguri casnice cum ar fi țesutul și olăritul. Bulgării de minereu sau zgură și inventarul metalic din așezare, alcătuit din câteva lame de cuțit din fier și două fibule de bronz, par să indice existența unui atelier metalurgic.

În cursul cercetărilor în anul 1986 s-a descoperit într-o groapă, la adâncimea de 1.13-1.25m un schelet de câine așezat pe direcția sud-nord, având membrele dispuse ca și cum ar fi fost legate. Sub schelet s-au găsit urme de cărbune și cenușă roșiatică. Împrejurul scheletului au apărut oase de animale dispuse aleatoriu precum și o mărgea din pastă de sticlă. Deasupra mormântului se aflau niște mici vetre de foc. În apropierea gropii s-au descoperit două oale borcan dacice.

S-a ajuns la concluzia că avem de a face cu o înmormântare rituală a câinelui, fenomen răspândit în lumea geto-dacică. Câinele avea funcția de protector a spațiului locuit dar mai ales a vetrei. De asemenea câinele mai avea funcția de călăuză a omului în lumea întunericului de după moarte. Atributele htoniene, vindecătoare și agreste ale câinelui au dus la acordarea unei atenții deosebite în cadrul ritualurilor funerare realizate pentru acest animal, oasele din jurul mormântului indicând prezența unui „banchet funerar” în cinstea acestuia. S-a avansat chiar și ipoteza ca sacrificarea câinelui să aibă legătură cu încercările de a stabili o relație cu spiritele strămoșilor și protejarea împotriva forțelor malefice. Atenția deosebită acordată acestui animal poate fi dedusă și din faptul că chiar și groapa a fost în prealabil „purificată” prin ardere.

Această descoperire este singulară în întregul areal al așezării.

În zona cercetată a putut fi constatată continuitatea locuirii până în secolul IV, după care, pentru începutul secolului V urmele arheologice indică existența unor morminte de inhumație, aparținând unor populații alogene (sarmați, gepizi).

Ultimele urme de locuire din sit sunt reprezentate de un număr mic de fragmente ceramice atribuite secolelor VIII-IX.

Bibliografie:

BENEA, Doina, *Aspecte legate de viața spirituală din Dacia sud-vestică*, în SARGETIA XXVI/1 1995-1996, p. 369-377.

DRAȘOVEAN, F., *Observații pe marginea unor materiale inedite privind raporturile dintre culturile Starcevo-Criș, Vinca A și lumea liniară din Nordul Banatului*, în APULUM XXVI, 1989, p. 9-44

MARE, M., *Principalele rezultate ale cercetărilor arheologice efectuate la Timișoara-Freidorf între anii 1994-1998, în Analele Banatului, VII-VIII, 1999-2000.*